

Sociálně-právní ochrana dětí a náhradní rodinná péče

30. 06. 2026 12:45

Žádost o informace:

Žadatel požadoval informace o krajském metodickém vedení a kontrole OSPOD v oblasti IPOD a vyhodnocování péče a informace vztahující se k oblasti sociálně-právní ochrany dětí a náhradní rodinné péče v Libereckém kraji.

Poskytnuté informace:

A.

Informace o krajském metodickém vedení a kontrole OSPOD v oblasti IPOD a vyhodnocování péče

1. Kontroluje krajský úřad při výkonu metodického vedení OSPOD také obsahovou kvalitu IPOD, nebo pouze jeho formální existenci?

V souladu s ustanovením § 12 odst. 1 písm. h) zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů, musí být v protokole o kontrole uvedeno kontrolní zjištění, obsahující zjištěný stav věci s uvedením nedostatků a označením právních předpisů, které byly porušeny. Nedostatek v protokole z kontroly je konstatováním, že určitý postup OSPOD není v souladu s povinností, stanovenou právním předpisem, která tím byla porušena. Předpokladem pro právní kvalifikaci zjištěného nedostatku tedy je, že porušené ustanovení musí obsahovat uvedenou povinnost. Krajský úřad je oprávněn v rámci kontroly přenesené působnosti dle ustanovení § 67 odst. 1 písm. e) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, na úseku sociálně-právní ochrany dětí na obecních úřadech (obecních úřadech obcí s rozšířenou působností) kontrolovat povinnosti, které definuje a ukládá zejména zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů a Vyhláška č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, orgánům sociálně-právní ochrany dětí obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.

Krajský úřad kontroluje naplnění obsahu individuálního plánu ochrany dítěte v souladu s ustanovením § 2 Vyhlášky č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona

o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

1. Vyhodnocuje krajský úřad, zda cíle uložené v IPOD jsou přiměřené, splnitelné a v nejlepším zájmu dítěte?

Viz bod 1.

1. Existuje krajská metodika nebo doporučení pro řešení nesouhlasu pečující osoby, pěstouna, doprovázející organizace nebo odborníka s obsahem IPOD?

Krajský úřad nemá písemnou metodiku nebo doporučení pro řešení nesouhlasu pečující osoby, pěstouna, doprovázející organizace nebo odborníka s obsahem IPOD.

1. Kontroluje krajský úřad, zda OSPOD v IPOD rozlišuje mezi skutečným ohrožením dítěte a běžnou náročností péče o dítě se specifickými potřebami?

Krajský úřad postupuje při kontrolách IPOD vždy s důrazem na individuální přístup OSPOD při tvorbě IPOD s ohledem na specifické potřeby dítěte.

1. Zabývá se krajský úřad při kontrole OSPOD tím, zda postup OSPOD nemůže sám destabilizovat dítě nebo pečující rodinu?

V souladu s ustanovením § 12 odst. 1 písm. h) zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů, musí být v protokole o kontrole uvedeno kontrolní zjištění, obsahující zjištěný stav věci s uvedením nedostatků a označením právních předpisů, které byly porušeny. Nedostatek v protokole z kontroly je konstatováním, že určitý postup OSPOD není v souladu s povinností, stanovenou právním předpisem, která tím byla porušena. Předpokladem pro právní kvalifikaci zjištěného nedostatku tedy je, že porušené ustanovení musí obsahovat uvedenou povinnost. Krajský úřad je oprávněn v rámci kontroly přenesené působnosti dle ustanovení § 67 odst. 1 písm. e) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, na úseku sociálně-právní ochrany dětí na obecních úřadech (obecních úřadech obcí s rozšířenou působností) kontrolovat povinnosti, které definuje a ukládá zejména zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů a Vyhláška č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, orgánům sociálně-právní ochrany dětí obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.

Dotazovaná oblast kontroly není uvedenými právními normami OSPOD uložena jako zákonem definovaná povinnost.

1. Kontroluje krajský úřad, zda zprávy OSPOD pro soud oddělují fakta od interpretací?

Viz bod 5.

1. Existuje krajská metodika pro práci s informacemi získanými od mateřských škol, škol, pedagogů nebo asistentů pedagoga?

Krajský úřad nemá písemnou metodiku pro práci s informacemi získanými od mateřských škol, škol, pedagogů nebo asistentů pedagoga.

Krajský úřad v rámci metodického vedení OSPOD Libereckého kraje odkazuje na *Manuál implementace vyhodnocování situace dítěte a rodiny a tvorby individuálního plánu ochrany dítěte pro OSPOD* veřejně dostupný na <https://www.pravonadetstvi.cz/>, který je přílohou tohoto sdělení.

1. Jsou podle krajského metodického vedení školy a školky oprávněným odborným zdrojem pro hodnocení kvality péče, stability rodiny nebo vztahových vazeb dítěte?

Krajský úřad v rámci metodického vedení OSPOD Libereckého kraje odkazuje na *Manuál implementace vyhodnocování situace dítěte a rodiny a tvorby individuálního plánu ochrany dítěte pro OSPOD* veřejně dostupný na <https://www.pravonadetstvi.cz/>, který je přílohou tohoto sdělení.

1. Kontroluje krajský úřad, zda OSPOD ve zprávách pro soud uvádí také stabilizační a ochranné faktory dítěte, nejen rizikové faktory?

Viz bod 5.

1. Existují krajské kontrolní mechanismy pro případy, kdy OSPOD dlouhodobě směřuje k závěru o rizikovosti péče, zatímco odborníci kolem dítěte doporučují zachování stability péče?

Viz bod 5.

1. Sleduje kraj rozdíly mezi jednotlivými OSPOD v tom, jak pracují s IPOD, kontakty, rizikovou péčí a odbornými doporučeními?

Krajský úřad pravidelně vyhodnocuje závěry kontrol a nálezy kontroly zobecňuje v rámci metodického vedení OSPOD Libereckého kraje za účelem prevence vzniku obdobných kontrolních nálezů v praxi napříč krajem.

B.

Informace vztahující se k oblasti sociálně-právní ochrany dětí a náhradní rodinné péče v Libereckém kraji

(od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2025)

I. Návraty dětí do biologické rodiny a opakovaná odebrání

1. Eviduje kraj počet dětí, které byly:

- odebrány z biologické rodiny,
- následně vráceny do biologické rodiny,
- a poté z této péče znovu odebrány?

Krajský úřad nevede evidenci počtu dětí, které byly odebrány z biologické rodiny, následně vráceny do biologické rodiny a poté z této péče znovu odebrány.

1. Pokud ano, žádáme o agregované údaje:

- počet opakovaných odebrání do 12 měsíců,
- do 24 měsíců,
- do 36 měsíců.

Viz bod 1.

1. Eviduje kraj počet:

- druhých odebrání dítěte,
- třetích odebrání dítěte,
- čtvrtých a dalších opakovaných odebrání?

Krajský úřad nevede evidenci počtu druhých, třetích, čtvrtých a dalších opakovaných odebrání dítěte.

1. Eviduje kraj průměrnou dobu mezi návratem dítěte do biologické rodiny a jeho následným opakovaným odebráním?

Krajský úřad nevede evidenci průměrné doby mezi návratem dítěte do biologické rodiny a jeho následným opakovaným odebráním.

1. Sleduje kraj dítě napříč jeho „cestou systémem“, tedy zda po návratu do biologické rodiny nedochází k:

- opakovanému zásahu SPOD,
- dalšímu odebrání,
- změně formy péče,
- nebo umístění do jiné formy náhradní či ústavní péče?

Krajský úřad nesleduje dítě napříč jeho „cestou systémem“, tedy zda po návratu do biologické rodiny nedochází k opakovanému zásahu SPOD, dalšímu odebrání, změně formy péče, nebo umístění do jiné formy náhradní či ústavní péče.

1. Pokud ano, eviduje kraj také počet změn pečujícího prostředí, kterými dítě během své cesty systémem prošlo?

Viz bod 5.

II. Stabilita dítěte v systému péče

1. Eviduje kraj:

- počet změn umístění dítěte,
- počet dětí, které prošly více formami péče,
- nebo stabilitu jednotlivých forem péče

Krajský úřad nevede evidenci počtu změn umístění dítěte, počtu dětí, které prošly více formami péče, nebo stability jednotlivých forem péče.

1. Eviduje kraj počet dětí, které byly ve sledovaném období umístěny:

- do tří a více pečujících prostředí,
- do čtyř a více pečujících prostředí,
- nebo do pěti a více pečujících prostředí

Krajský úřad nevede evidenci počtu dětí, které byly ve sledovaném období umístěny do tří a více pečujících prostředí, do čtyř a více pečujících prostředí, nebo do pěti a více pečujících prostředí.

1. Eviduje kraj důvody:

- změn umístění dítěte,
- ukončení péče,
- návratu dítěte do systému,
- nebo opakovaného odebrání dítěte?

Krajský úřad nevede evidenci důvodů změn umístění dítěte, ukončení péče, návratu dítěte do systému, nebo opakovaného odebrání dítěte.

1. Pokud ano, žádáme o anonymizované agregované kategorie těchto důvodů.

Viz bod 9.

III. Děti přecházející z pěstounské péče do ústavní péče

1. Eviduje kraj důvody ukončení pěstounské péče v případech, kdy dítě následně přechází:

- do ústavní výchovy,
- ochranné výchovy,
- ZDVOP,
- nebo jiného pobytového zařízení?

Krajský úřad nevede evidenci důvodů ukončení pěstounské péče v případech, kdy dítě následně přechází do ústavní výchovy, ochranné výchovy, ZDVOP nebo jiného pobytového zařízení.

1. Pokud ano, žádáme o anonymizované agregované kategorie těchto důvodů.

Viz bod 11.

1. Provádí kraj, OSPOD nebo jiný pověřený subjekt zpětné vyhodnocení případů, kdy dítě přechází z pěstounské péče do ústavní péče nebo jiného pobytového zařízení?

Krajský úřad vyhodnocuje případy, kdy dítě přechází z pěstounské péče do ústavní péče nebo jiného pobytového zařízení ve vztahu k pěstounům i dítěti, pokud jsou tyto vedeni v evidenci krajského úřadu.

Krajský úřad jako povinný subjekt není způsobilý poskytovat informace spadající do působnosti jiného subjektu (OSPOD OÚ ORP, pověřená osoba).

1. Pokud ano:

- **jakým způsobem,**
- **jaké skutečnosti jsou sledovány,**
- **a zda jsou zjištěné poznatky využívány pro prevenci obdobných případů?**

Zpětné vyhodnocení případů krajský úřad realizuje například formou:

- pohovoru s nezletilým,
- pohovoru s pěstouny,
- vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny zpracované OSPOD,
- vyhodnocení potřeb dítěte a jeho rodiny,
- vyhodnocení zprávy doprovázející organizace,
- vyhodnocení odůvodnění rozsudků soudů a dalších relevantních důkazů.

V rámci vyhodnocení případů uvedených v bodě 13 jsou sledovány zejména potřeby dítěte a důvody nenaplnění NRP, které jsou využívány pro prevenci obdobných případů.

IV. PPPD

1. Eviduje kraj:

- **počet aktivních PPPD,**
- **průměrnou délku pobytu dítěte v PPPD,**
- **dobu mezi jednotlivými umístěními dítěte do PPPD?**

Krajský úřad eviduje počet aktivních pěstounů na přechodnou dobu vždy v aktuálním čase. Krajský úřad nevede evidenci průměrné délky pobytu dítěte v PPPD a doby mezi jednotlivými umístěními dítěte do PPPD, neboť se nejedná o povinně sledovaný údaj.

1. Existují krajské metodické postupy nebo doporučení upravující:

- **odpočinek PPPD,**

- **maximální zátěž PPPD,**
- **doporučenou dobu mezi jednotlivými umístěními dítěte?**

Krajský úřad nemá písemné metodické postupy nebo doporučení upravující odpočinek PPPD, maximální zátěž PPPD a doporučenou dobu mezi jednotlivými umístěními dítěte.

V. Nezprostředkovaná péče

1. Eviduje kraj počet dětí svěřených:

- **do nezprostředkované pěstounské péče,**
- **do péče osoby blízké,**

pokud pečující osoby:

- **byly v minulosti vedeny v evidenci žadatelů o zprostředkovanou pěstounskou péči,**
- **absolvovaly odbornou přípravu,**
- **nebo byly odborně posouzeny krajským úřadem?**

Krajský úřad nevede evidenci počtu dětí svěřených do nezprostředkované pěstounské péče a do péče osoby blízké.

1. Eviduje kraj počet případů, kdy dítě bylo do péče podle bodu 17 svěřeno bezprostředně po pobytu:

- **v PPPD,**
- **v ZDVOP,**
- **v ústavní péči,**
- **nebo v jiné formě přechodné péče?**

Pokud ano, žádáme o údaje za jednotlivé roky.

Krajský úřad nevede evidenci počtu dětí svěřených do nezprostředkované pěstounské péče a do péče osoby blízké (viz bod 17).

1. Vyhodnocuje kraj následnou stabilitu těchto svěřených, zejména:

- **jejich trvání,**
- **ukončení,**
- **návrat dítěte do systému SPOD,**
- **opakované změny péče,**
- **nebo opakované odebrání dítěte?**

Pokud ano, žádáme o stručný popis způsobu evidence a vyhodnocování.

Krajský úřad nevede evidenci počtu dětí svěřených do nezprostředkované pěstounské péče a do péče osoby blízké (viz bod 17) a tedy nevyhodnocuje následnou stabilitu těchto svěřených.

1. **Využívá kraj informace o dříve odborně posouzených a připravených žadatelích při hledání vhodného řešení pro dítě umístěné v PPPD, ZDVOP nebo jiné přechodné formě péče?**

Pokud ano, jakým způsobem?

Krajský úřad využívá informace o dříve odborně posouzených a připravených žadatelích při zprostředkování náhradní rodinné péče v případě, že jsou nadále vedeni v evidenci žadatelů o zprostředkování NRP krajským úřadem.

VI. Stabilita dítěte a dopady změn prostředí

1. **Vyhodnocuje kraj:**

- dlouhodobou stabilitu dítěte,
- opakované přesuny dítěte,
- destabilizační dopady opakovaných změn prostředí,
- dopady opakovaných změn pečujících osob,
- dopady těchto změn na vztahové vazby dítěte?

Krajský úřad nevyhodnocuje dlouhodobou stabilitu dítěte, opakované přesuny dítěte, destabilizační dopady opakovaných změn prostředí, dopady opakovaných změn pečujících osob a dopady těchto změn na vztahové vazby dítěte, neboť to není v kompetenci krajského úřadu, jakožto orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

1. **Pokud ano:**

- jakým způsobem,
- podle jakých ukazatelů,
- a zda existují metodické materiály nebo doporučení vztahující se k této oblasti?

Viz bod 21.

1. **Pokud některé z uvedených údajů kraj neeviduje, žádáme o výslovné sdělení této skutečnosti.**

Viz bod 21.

VII. Zprostředkování náhradní rodinné péče

1. **Eviduje kraj datum nebo období zahájení aktivního vyhledávání vhodné náhradní rodiny pro dítě umístěné v PPPD?**

Krajský úřad nevede evidenci dat nebo období zahájení aktivního vyhledávání vhodné náhradní rodiny pro dítě umístěné v PPPD. Ke každému případu dítěte, kterému je třeba zajistit péči v NRP formou zprostředkování pěstounské péče nebo osvojení, přistupuje krajský úřad individuálně a vychází z podkladů spisové dokumentace dítěte a její

aktualizace.

1. Pokud ano, žádáme o sdělení:

- **kdy je podle metodiky nebo běžné praxe vyhledávání vhodné rodiny zahajováno,**
- **zda je zahajováno již během prvních tří měsíců pobytu dítěte v PPPD,**
- **nebo až po splnění určitých procesních podmínek.**

Viz bod 24.

1. Existují metodické postupy nebo doporučení určující, kdy má být vyhledávání vhodné rodiny zahájeno?

Krajský úřad se při zprostředkování NRP řídí platnými právními předpisy.

1. Eviduje kraj průměrnou dobu mezi:

- **umístěním dítěte do PPPD,**
- **zahájením aktivního vyhledávání vhodné rodiny,**
- **a následným svěřením dítěte do dlouhodobé péče?**

Krajský úřad nevede evidenci průměrné doby mezi umístěním dítěte do PPPD, zahájením aktivního vyhledávání vhodné rodiny a následným svěřením dítěte do dlouhodobé péče.

1. Eviduje kraj případy, kdy dítě setrvalo v PPPD déle než 12 měsíců?

Krajský úřad nevede evidenci případů, kdy dítě setrvalo v PPPD déle než 12 měsíců.

1. Pokud ano, eviduje kraj důvody tohoto prodlouženého pobytu?

Například:

- **probíhající soudní řízení,**
- **vyhledávání vhodné rodiny,**
- **zdravotní stav dítěte,**
- **sourozenecká skupina,**
- **neúspěšné zprostředkování,**
- **jiné důvody.**

Viz bod 28.